

ISSN 0125-7447

รายงาน การเฝ้าระวังโรค ประจำสัปดาห์

WEEKLY EPIDEMIOLOGICAL
SURVEILLANCE REPORT

VOLUME 17 NUMBER 5
FEBRUARY 7, 1986

โรคพิษตะกั่วในโรงเรียนแห่งหนึ่ง ย่านบางแค	53
ข่าว AIDS ทั่วโลก	55 55
สรุปการสอบสวนโรคคอตีบ ตุลาคม-ธันวาคม 2528	61
ผู้ป่วยและเสียชีวิตจากการแพ้อาหาร ป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า-สุพรรณบุรี	62
สถานการณ์โรค	62

จากบรรณาธิการ รายงานประจำสัปดาห์ฉบับนี้มีเรื่องสำคัญที่น่าสนใจติดตาม 2 เรื่อง ซึ่งเกี่ยวข้องกับ การปนเปื้อนของสารมีพิษในสิ่งแวดล้อม เรื่องแรก คือ อาหารเป็นพิษจากสารฆ่าแมลงชนิด Methomyl ซึ่งกองระบาดวิทยาได้รวบรวมผลการสอบสวนโรคอาหารเป็นพิษจากยาฆ่าแมลงในระหว่างปี 2524 - 2528 เรื่องที่สองคือ โรคพิษตะกั่วในโรงเรียนแห่งหนึ่ง ย่านบางแค ซึ่งได้สร้างข่าวเกรียวกราวในหน้าหนังสือพิมพ์ในระยะ 2 - 3 สัปดาห์ที่ผ่านมา ทั้งสองเรื่องเป็นข้อเตือนใจสำหรับผู้ปฏิบัติงานสาธารณสุขที่จะต้องตื่นตัวในการเฝ้าระวังโรคอันเกิดจากสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ และค้นคิดหาวิธีดำเนินการป้องกันและควบคุมอย่างทันที่

การสอบสวนโรค

โรคพิษตะกั่วในโรงเรียนแห่งหนึ่งย่านบางแค

Lead Poisoning in a School - Bang Khae, Bangkok

จากการที่มีข่าวร้องเรียนลงในหนังสือพิมพ์ว่าพบผู้ป่วยเป็นบุตรของผู้ประกอบอาชีพในโรงหล่อ ย่านบางแค ฝ่ายอาชีวเวชศาสตร์ กองอาชีวอนามัย และกองระบาดวิทยา จึงร่วมกันออกทำการศึกษาวาระการเจ็บป่วยจากพิษตะกั่วในโรงเรียนแห่งหนึ่งในย่านนั้น การศึกษาประกอบด้วย การพิจารณา ส้วมที่ตั่ง, สิ่งแวดล้อม รวมทั้งการสืบค้นหาผู้ป่วย และประชากรกลุ่มที่เสี่ยงต่อการเกิดโรค โดยการสัมภาษณ์ในแบบสอบถามเฉพาะ, การตรวจร่างกาย และการเจาะเลือด เก็บปัสสาวะตัวอย่าง รวมทั้งวัสดุตัวอย่างโดยห้องปฏิบัติการกลางอาชีวอนามัย กรมอนามัย และกองพยาธิวิทยาคลินิก กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์

ผลการศึกษาเบื้องต้นในโรงเรียนแห่งหนึ่งซึ่งมีนักเรียน 599 คน ครู 37 คน เป็นโรงเรียนประถม สอนตั้งแต่ชั้น ป.1 - ป.6 รวม 21 ห้องเรียน ผู้ทำการศึกษาได้ตรวจร่างกายนักเรียน 186 คน ครู 15 คน รวม 201 คน ในอาคารซึ่งอยู่ติดกับโรงงาน พบว่ามีนักเรียนและ

อาจารย์ที่มีอาการเข้าได้กับอาการพิษตะกั่ว เรื้อรังระยะเริ่มต้น เช่น Lead line, ซีด, อาการทางระบบประสาท จำนวน 30 ราย (14.9%) โดยเป็นนักเรียนจำนวน 24 ราย (คิดเป็นอัตราป่วย = 12.9%) เป็นอาจารย์ จำนวน 6 ราย (คิดเป็นอัตราป่วย = 40.0%) (ตารางที่ 1) ทั้งนี้ นักเรียนมีประวัติว่าเข้าเรียนเฉลี่ยประมาณ 5 ปี ในขณะที่อาจารย์มีประวัติการสอนในโรงเรียนนี้เฉลี่ยประมาณ 10 ปี

ตารางที่ 1 อัตราป่วยในนักเรียนและอาจารย์ด้วยโรคพิษตะกั่ว เรื้อรังในระยะเริ่มต้น ในโรงเรียนแห่งหนึ่ง กรุงเทพมหานคร

	จำนวนที่รับการตรวจ (คน)	จำนวนที่มีอาการ (ราย)	อัตราป่วย (%)
นักเรียน	186	24	12.9
อาจารย์	15	6	40.0
	201	30	14.9

ผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ ได้แก่ ระดับตะกั่วในเลือด, บัสสาวะ, การตรวจลักษณะเม็ดเลือด, hemoglobin ยังไม่ทราบผล

ผู้รายงาน ฝ่ายอาชีวเวชศาสตร์ กองอาชีวอนามัย
โครงการศึกษาฝึกอบรมในสาขาระบาดวิทยา และฝ่ายสอบสวนโรค กองระบาดวิทยา

บรรณาธิการ

โรคแพ้พิษตะกั่ว นับเป็นโรคไม่ติดต่อชนิดหนึ่งที่พบมากขึ้นในประเทศที่กำลังพัฒนาไปสู่การเป็นประเทศอุตสาหกรรม

เนื่องจากพิษวิทยาของสารตะกั่วขึ้นกับชนิดของตะกั่ว ซึ่งในกรณีนี้เป็นตะกั่วชนิดอนินทรีย์ ซึ่งจะมีผลโดยตรงต่อระบบเลือด, ระบบประสาท, ระบบทางเดินอาหารและมีการขับถ่ายออกทางระบบขับถ่ายของเสีย ความรุนแรงของอาการขึ้นกับทางที่สารตะกั่ว เข้าสู่ร่างกาย, ความเข้มข้น, ระยะเวลาที่สัมผัส, อายุและสุขภาพของผู้สัมผัส

ปัญหาการเกิดพิษจากตะกั่วอยู่ในเกณฑ์สูงได้ ในกรณีนี้เนื่องจากโรงเรียนถูกล้อมรอบด้วยโรงงานหล่อเหล็กที่นำตะกั่วและสารประกอบของตะกั่วมาใช้ประโยชน์ และไม่สามารถควบคุมการแพร่กระจายของสารตะกั่วเข้าไปในสิ่งแวดล้อม ปกติปริมาณที่ตรวจพบในน้ำดื่ม ควรน้อยกว่า 0.05 ppm. ในอากาศควรน้อยกว่า 0.20 mg/ลูกบาศก์เมตร และในอาหารหลักควรน้อยกว่า 1.0 ppm. (1)

การได้รับสารตะกั่วในปริมาณที่สูงกว่าปกติในระยะเวลายาวนาน อาการพิษจะค่อย ๆ เกิดอย่างค่อยเป็นค่อยไป จนถึงขีดที่แสดงอาการให้เห็นได้อย่างชัดเจน ได้แก่ ชักโดยไม่มีสาเหตุอื่น ในเด็กปวดท้อง, ซีด, ชาและกล้ามเนื้ออ่อนเพลีย เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- (1) รายงานการเฝ้าระวังโรคประจำสัปดาห์ : ปัญหาการเกิดพิษจากตะกั่ว
15(25) : 335, 1984

ข่าว AIDS ทั่วโลก

เอธิโอเปีย

ตั้งแต่วันที่ 9 มกราคม 2529 ไม่มีรายงานผู้ป่วยด้วยโรคเอดส์ในเอธิโอเปีย อย่างไรก็ตามประเทศเอธิโอเปียก็ได้เพิ่มความสนใจและระมัดระวัง โดยการให้ความรู้ความเข้าใจเรื่องโรคเอดส์แก่ประชาชนและจัดการประชุมวิชาการและการสัมมนาเกี่ยวกับเรื่องนี้โดยเฉพาะแก่เจ้าหน้าที่สาธารณสุข

French Polynesia

ตั้งแต่วันที่ 4 ตุลาคม 2528 ไม่มีรายงานผู้ป่วยด้วยโรคเอดส์ จากการตรวจหาระดับภูมิคุ้มกันต่อ LAV/HTLV-III ในชายซึ่งมีพฤติกรรมแบบรักร่วมเพศ 80 คน หญิงอาชีพพิเศษ 29 คน และผู้รับบริจาคโลหิต 33 คน ไม่มีผู้ใดที่มีภูมิคุ้มกันต่อโรคนี้เลย การตรวจโลหิตที่ได้รับบริจาคเพื่อหาระดับภูมิคุ้มกันต่อ LAV/HTLV-III และการควบคุมผู้ที่เสี่ยงต่อการป่วยจะช่วยสกัดกั้นการแพร่กระจายของโรคนี้

Ghana

จากการตรวจโลหิตผู้ซึ่งเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ จำนวน 310 คน ด้วยวิธี IFA (Indirect immunofluorescence antibody technique) Noguchi Memorial Institute มหาวิทยาลัยกาน่า พบว่าไม่มีผู้ใดมีภูมิคุ้มกันต่อ LAV/HTLV-III

ญี่ปุ่น

ตั้งแต่วันที่ 31 ตุลาคม 2528 มีผู้ป่วยได้รับการวินิจฉัยว่าเป็นโรคเอดส์ 11 ราย เป็นชาวญี่ปุ่น 10 ราย และชาวต่างชาติ 1 ราย ผู้ป่วย 6 ราย เป็นพวกรักร่วมเพศ และอีก 5 รายป่วยเป็นโรคเลือด (Haemophilia) ผู้ป่วยรายแรกได้รับการวินิจฉัยเมื่อวันที่ 22 มีนาคม 2528 5 รายต่อมาเมื่อวันที่ 30 พฤษภาคม 2 รายเมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม และอีก

3 ราย เมื่อวันที่ 22 ตุลาคม 2528 ผู้ป่วย 6 ราย ซึ่งได้รับการวินิจฉัยเมื่อเดือนพฤษภาคม
กรกฎาคม และตุลาคม เสียชีวิต (ผู้ป่วย 2 ราย เป็นพวกกร่วมเพศ อีก 4 รายที่เหลือเป็น
ผู้ป่วยโรคเลือด) ผู้ป่วยทั้ง 6 ราย เป็นผู้ป่วยซึ่งได้รับรายงานจากโรงพยาบาลของรัฐ
จำนวน 574 แห่ง

WHO European Region

ตั้งแต่วันที่ 10 ธันวาคม 2528 มีประเทศซึ่งรายงานว่ามีผู้ป่วยด้วยโรคเอดส์
เพิ่มขึ้นอีก 1 ประเทศ พบผู้ป่วยเพศชาย 2 ราย อายุ 29 และ 36 ปี ผู้ป่วยรายหนึ่งยังคง
รักษาอยู่ในโรงพยาบาล ผู้ป่วยรายนี้มาโรงพยาบาลด้วยอาการมีไข้ เป็นเวลานาน เหนื่อยออก
น้ำหนักลด แขนขาไม่มีแรง อูจจาระร่วง ต่อม้ำเหลืองโตและเกิดการติดเชื้อประเภท
Opportunistic infection ผู้ป่วยอีกรายหนึ่งได้รับเชื้อจากต่างประเทศ ผู้ป่วยทั้ง 2 ราย
ได้รับการตรวจวินิจฉัยด้วยวิธี ELISA

(แปลจาก WHO : Weekly Epidemiological Record; 1986 61,26-27)

สรุปการสอบสวนโรคอหิวาต์ ตุลาคม-ธันวาคม 2528

Summary of cholera investigations, October-December 1985

จังหวัดที่เกิดโรค	วันเริ่มป่วย	ผู้ป่วย/พาหะ	แหล่งแพร่โรค	มาตรการควบคุม
น่าน	5 กย. 28	1/0	ไม่ทราบ	ตรวจอุจจาระผู้สัมผัส ให้สุศึกษา
จันทบุรี	24 กย. 28	1/0	ไม่ทราบ	ตรวจอุจจาระผู้สัมผัส ตรวจอาหาร น้ำ tetracycline ให้สุศึกษา
	5-7 ตค. 28	4/6	ไม่ทราบ	ตรวจอุจจาระผู้สัมผัส ตรวจอาหาร น้ำ tetracycline ให้สุศึกษา
	11 พย. 28	2/1	ไม่ทราบ	ตรวจอุจจาระผู้สัมผัส ตรวจอาหาร น้ำ tetracycline ให้สุศึกษา
พังงา	17 พย. 28	1/0	ไม่ทราบ	-
นครศรีธรรมราช	18 พย. 28	1/0	ไม่ทราบ	ตรวจอุจจาระผู้สัมผัส ตรวจอาหาร น้ำ tetracycline ให้สุศึกษา
ระนอง	5-8 พย. 28	2/0	ไม่ทราบ	ตรวจอุจจาระผู้สัมผัส tetracycline ให้สุศึกษา
	10-13 พย. 28	6/11	ไม่ทราบ	ตรวจอุจจาระผู้สัมผัส tetracycline ให้สุศึกษา

ผู้รายงาน

เจ้าหน้าที่ระบาดวิทยา สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดน่าน, เจ้าหน้าที่ระบาดวิทยา
สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจันทบุรี, เจ้าหน้าที่ระบาดวิทยา สำนักงานสาธารณสุข
จังหวัดพังงา, เจ้าหน้าที่ระบาดวิทยา สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครศรีธรรมราช
เจ้าหน้าที่ระบาดวิทยา สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดระนอง

การสอบสวนโรค

ผู้ป่วยและเสียชีวิตจากการแพ้วัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า-สุพรรณบุรี

Death from simple rabies vaccine-Suphan Buri

ผู้ป่วยเป็นชายไทยอายุ 36 ปี อาชีพทำนา อยู่ที่หมู่ที่ 3 ตำบลปลายนา อำเภอสรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี ถูกสุนัขกัดเมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม 2528 ที่บริเวณหลังมือขวา 2 แผลและอวัยวะสืบพันธุ์ 1 แผล เป็นแผลลึกทั้ง 3 แผล ได้รับการฉีดวัคซีนเซมเปิลโดยเริ่มต้นตั้งแต่วันที่ 18 กรกฎาคม 2528 ในขนาด 5 ซีซี เป็นเวลา 21 วัน ผู้ป่วยเริ่มมีอาการในวันที่ 31 กรกฎาคม 2528 หลังจากได้รับวัคซีน 14 เข็ม และถูกสุนัขกัดได้ 14 วัน อาการป่วยประกอบด้วยคลื่นไส้ครั้งเดียว ปวดศีรษะมาก ปวดขามากทั้งสองข้าง ปวดบั้นเอว ชาตั้งแต่เอวถึงปลายเท้าและไม่มีแรง ได้เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลเจ้าพระยายมราชในจังหวัดสุพรรณบุรี อาการป่วยเพิ่มมากขึ้นโดยมีน้ำลายไหล มีเสมหะในลำคอและกลืนลำบาก แพทย์ได้ส่งไปรับการรักษาต่อที่โรงพยาบาลบำราศนคราตุร ในวันที่ 5 สิงหาคม 2528 ผู้ป่วยถึงแก่กรรมในวันรุ่งขึ้น ตลอดระยะเวลาป่วยจนถึงแก่กรรมผู้ป่วยรู้สึกตัวตลอดเวลา แพทย์ได้ให้การวินิจฉัยว่าเสียชีวิตเนื่องจากแพ้เซมเปิลวัคซีน สำหรับวัคซีนที่ใช้ฉีดเลขที่ 129/8 และ 131/4 วันหมดอายุ 11 สิงหาคม 2528

ผู้รายงาน เจ้าหน้าที่ระบาศาตวิทยา สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุพรรณบุรี

สถานการณ์โรค

โรคติดต่ออันตราย

อหิวาตกโรค

เอเชีย ลิงคโปร	ป่วย	ตาย	แอฟริกา		ป่วย	ตาย
			นูรันตี	1-31 ตค.		
5-11 มค.	2	0	นูรันตี	1-31 ตค.	21	0